

ผลการเล่านิทานพื้นถิ่นวิถีชีวิตสองฝั่งโขงแห่งเมืองไชยบุรีผ่านงานกราฟเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ตามแนวคิดทฤษฎีของบลูมสำหรับเด็กปฐมวัย

Effects of Story Telling about Local Tales of the Way of Life on both Sides of the Mekong City of Chaiburi through Craft Work to Promote Creativity According to Bloom's Taxonomy theory for Early childhood

ศุภางค์จิต กัลยาแก้ว¹ อภิฤดี ทองพล² เอกศักดิ์ เฮงสุโข³ นุสรา สัมปชัญญานนท์⁴ และมรุต กัลยาแก้ว⁵

Supangjit Kanlayakaew¹, Aphorudee Thongpol², Ekasak Hengsuko³, Nutsara Sampachanyanon⁴

and Marut Kanlayakaew⁵

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี (บึงกาฬ)^{1,2,3,4}

Udon Thani Rajabhat University (Bueg Kan)^{1,2,3,4}

โรงเรียนชุมชนบ้านโนนสมบูรณ์ (ธนาคารกรุงเทพ 29) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ⁵

Chumchonbannonsomboon School (Bangkok Bank 29), The Primary Education Service Area Office⁵

Corresponding author, E-mail: Supangjit.ka@udru.ac.th¹

บทคัดย่อ

วิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษานิทานพื้นถิ่นวิถีชีวิตสองฝั่งโขงแห่งเมืองไชยบุรีจังหวัดบึงกาฬ 2) สร้างนิทานพื้นถิ่นวิถีชีวิตสองฝั่งโขงแห่งเมืองไชยบุรีผ่านงานกราฟเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ตามแนวคิดทฤษฎีของบลูม 3) ศึกษาผลการเล่านิทานพื้นถิ่นวิถีชีวิตสองฝั่งโขงแห่งเมืองไชยบุรีผ่านงานกราฟที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ตามแนวคิดทฤษฎีของบลูมสำหรับเด็กปฐมวัย การเก็บข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ปราชญ์ชาวบ้านเป็นผู้เฒ่าผู้แก่ จำนวน 16 คน ระยะที่ 2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตรและการสอน ด้านการศึกษาปฐมวัย และด้านการศึกษ จำนวน 5 คน ระยะที่ 3 ประชากร ได้แก่ เด็กปฐมวัยที่มีอายุ 5-6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 โรงเรียนบ้านนาแก รวม 24 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ นิทานพื้นถิ่นฯ แผนการจัดประสบการณ์ และแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ TCT-DP การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาและการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า 1) นิทานพื้นถิ่นที่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัยมีจำนวน 8 เรื่อง 2) นิทานพื้นถิ่นวิถีชีวิตสองฝั่งโขงฯ ที่สร้างขึ้นจำนวน 8 เรื่อง ภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.57$, S.D.=0.55) แผนการจัดประสบการณ์ฯ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.69$, S.D.=0.52) 3) หลังการทดลองเด็กปฐมวัยมีค่าร้อยละความคิดสร้างสรรค์เท่ากับ 73.55 สูงกว่าก่อนการทดลองค่าร้อยละเท่ากับ 41.44 แสดงว่าเด็กปฐมวัยมีความคิดสร้างสรรค์หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

คำสำคัญ: นิทานพื้นถิ่น, งานกราฟ, ทฤษฎีของบลูม, ความคิดสร้างสรรค์, เด็กปฐมวัย

ABSTRACT

This research aimed to: (1) study local tales of the way of life on both sides of the Mekong in Chaiburi District, Bueng Kan Province; (2) create local tales of the way of life on both sides of the Mekong in Chaiburi through craft activities to promote creativity based on Bloom's Taxonomy; and (3) examine the effects of storytelling of local tales of the way of life on both sides of the Mekong in Chaiburi through craft activities on creativity based on Bloom's Taxonomy for early childhood learners. Data collection was divided into three phases as follows: In Phase 1, the key informants were 16 elderly local sages. In Phase 2, the key informants were 5 experts in curriculum and instruction, early childhood education, and education. In Phase 3, the population consisted of 24 early childhood learners aged 5-6 years who were studying in Kindergarten Level 3, Semester 1, Academic Year 2025, at Ban Nakang School. The research instruments included interview forms, local tales, experience management plans, and the Test for Creative Thinking-Drawing Production (TCT-DP). Data were analyzed using content analysis and statistical methods including percentage, mean, and standard deviation. The research findings revealed that: (1) there were 8 local tales suitable for early childhood learners, (2) the eight constructed local tales of the way of life on both sides of the Mekong showed overall suitability at the highest level ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.55), and the overall suitability of the experience management plans was also at the highest level ($\bar{X} = 4.69$, S.D. = 0.52), and (3) the posttest creativity percentage score of early childhood learners was 73.55, which was higher than the pretest percentage score of 41.44, indicating higher creativity after the experiment.

Keywords: Local tales, Craft Activities, Bloom's Taxonomy, Creativity, Early childhood

บทนำ

การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้มาตรฐานสอดคล้องกับความต้องการของบุคคลและสังคมมีความสำคัญยิ่งในการพัฒนาคนซึ่งเป็นทรัพยากรที่สำคัญของประเทศแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับปรับปรุง (พ.ศ.2560-2579) ได้กำหนดวัตถุประสงค์เพื่อให้คนไทยทุกช่วงวัยมีทักษะความรู้ความสามารถ และพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) ผลการประเมิน Programme for International Student Assessment (PISA) ปี ค.ศ. 2022 ซึ่งประเมินสมรรถนะด้านความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนอายุ 15 ปีเป็นครั้งแรก พบว่า นักเรียนไทยมีคะแนนเฉลี่ยด้านความคิดสร้างสรรค์เพียง 21 คะแนน จากคะแนนเต็ม 60 คะแนน ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มประเทศ OECD ที่มี 33 คะแนน และประเทศไทยอยู่ใน อันดับที่ 54 จาก 64 ประเทศ ที่เข้าร่วมการประเมิน นอกจากนี้ยังพบว่า นักเรียนไทยเพียงร้อยละ 37 เท่านั้นที่มีสมรรถนะความคิดสร้างสรรค์ตั้งแต่ระดับพื้นฐานขึ้นไป ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ OECD ที่มีถึงร้อยละ 78 สถานการณ์ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าผู้เรียนไทยยังมีข้อจำกัดด้านความคิดสร้างสรรค์ และมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนอย่างเป็นระบบตั้งแต่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและเริ่มต้นตั้งแต่วัยเด็ก (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2567) ทั้งนี้ปัญหาดังกล่าวอาจมีรากฐานมาจากการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในช่วงปฐมวัยที่ยังเผชิญกับข้อจำกัดหลายประการ ทั้งด้านการรับรู้ที่เด็กไม่สามารถมองเห็นปัญหาได้อย่างชัดเจน ด้านวัฒนธรรมที่การเรียนรู้ยังอยู่ในกรอบหรือเน้นคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว และด้านอารมณ์ เช่น ความกลัวหรือความไม่มั่นใจ ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยที่อาจส่งผลให้เด็กไม่กล้าคิด กล้าแสดงออก และไม่สามารถพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ได้อย่างเต็มศักยภาพ (ศิริธร สุตตานนท์, 2566)

การจัดการศึกษาปฐมวัยจึงมีบทบาทสำคัญต่อการวางรากฐานพัฒนาการของเด็กในทุกด้าน โดยเฉพาะด้านสติปัญญา ภาษา และความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นทักษะสำคัญที่ช่วยให้เด็กสามารถเรียนรู้และปรับตัวในสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในศตวรรษที่ 21 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยจึงควรมุ่งเน้นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้คิด จินตนาการ และสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ผ่านการเรียนรู้ที่มีความหมายและเชื่อมโยงกับบริบทของชีวิตจริง (Bruner, 1996) การเล่านิทานจึงถือเป็นสื่อการเรียนรู้ที่สำคัญในการพัฒนาเด็ก เนื่องจากนิทานช่วยกระตุ้นจินตนาการ ส่งเสริมทักษะด้านภาษา และช่วยให้เด็กเข้าใจโลกและสังคมรอบตัวได้ดีขึ้น โดยนิทานนับได้ว่าเป็นเรื่องที่เล่ายืบทอดกันมาเนิ่นนานของนิทานอาจเป็นเรื่องที่แสดงความคิด ความเชื่อ แฟงคุณธรรมให้ความรู้ ความสนุกสนานเพลิดเพลิน และสร้างจินตนาการให้กับผู้ฟังนิทานจึงนับเป็นสื่อที่ตืออย่างหนึ่งในการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ จินตนาการ ความคิด ความเข้าใจและการรับรู้ให้กับเด็ก สอดคล้องกับแนวคิดของ Guilford (1967) ที่อธิบายว่าความคิดสร้างสรรค์จะประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลักสำคัญ ได้แก่ ความคิดริเริ่ม (Originality) ซึ่งเป็นความสามารถในการคิดสิ่งใหม่หรือแนวทางที่แตกต่างจากผู้อื่น ความคิดคล่องแคล่ว (Fluency) ซึ่งเป็นความสามารถในการคิดหาคำตอบหรือแนวคิดได้จำนวนมากภายในระยะเวลาที่กำหนด ความคิดยืดหยุ่น (Flexibility) ซึ่งเป็นความสามารถในการปรับเปลี่ยนมุมมองหรือแนวทางในการคิดได้อย่างหลากหลาย และความคิดละเอียดลออ (Elaboration) ซึ่งเป็นความสามารถในการขยายรายละเอียดและพัฒนาแนวคิดให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น องค์ประกอบเหล่านี้สามารถได้รับการส่งเสริมผ่านกิจกรรมการเล่านิทานที่เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิดเห็น ตั้งคำถาม แลกเปลี่ยนมุมมอง และสร้างข้อสรุปจากเรื่องราวที่ได้รับฟัง นอกจากนี้ครูยังสามารถใช้นิทานเป็นเครื่องมือในการพัฒนาความสามารถด้านการคิดและการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย โดยเฉพาะการใช้เทคนิคการเล่านิทานปลายเปิด ซึ่งเป็นการนำเสนอเรื่องราวที่ทิ้งประเด็นหรือสถานการณ์ปัญหาไว้ให้เด็กได้คิดหาคำตอบด้วยตนเอง ส่งผลให้เด็กได้ฝึกคิดวิเคราะห์ คิดเชื่อมโยง และคิดแก้ปัญหาอย่างอิสระ รวมทั้งเปิดโอกาสให้เด็กแสดงออกถึงจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ได้อย่างเต็มศักยภาพ (ภคมน สว่างสุข, 2563)

จากการศึกษางานวิจัยที่ผ่านมาพบว่ามีงานวิจัยที่นำกิจกรรมการเล่านิทานมาใช้ในการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างหลากหลาย เช่น งานวิจัยของณัฐวิดี ปิตตาหะโน และคณะ (2563) พบว่าการจัดกิจกรรมเล่านิทานประกอบหนังสือภาพสามารถส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยได้อย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้ Thompson (2017) ยังพบว่าการเล่านิทานที่มีภาพประกอบและโครงเรื่องที่ชัดเจนช่วยส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาและความเข้าใจของเด็ก ขณะทีนพรพรรณ กาโร (2568) ศึกษาการพัฒนาชุดนิทานวัฒนธรรมท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการคิดของเด็กปฐมวัย

พบว่าสื่อการเรียนรู้ที่บูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสามารถช่วยพัฒนาทักษะการคิดและการเรียนรู้ของเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการวิจัยที่ผ่านมาจะชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ของนิทานในการพัฒนาเด็กปฐมวัย แต่ส่วนใหญ่ยังเน้นการใช้หนังสือนิทานเป็นหลัก โดยยังขาดการบูรณาการนิทานพื้นถิ่นกับกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ผ่านงานกราฟ (Craft) ทั้งที่นิทานซึ่งพัฒนาขึ้นจากงานกราฟจะมีจุดเด่นด้านภาพประกอบที่ผลิตขึ้นจากผ้าผ่านงานปักกลดลายต่างๆ ซึ่งมีองค์ประกอบทางศิลปะที่หลากหลาย ลักษณะเฉพาะดังกล่าวช่วยดึงดูดความสนใจ กระตุ้นให้เด็กกระตือรือร้นขณะรับฟังนิทาน และยังเปิดโอกาสให้เด็กแสดงความคิดเห็นและตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาของเรื่องได้อย่างหลากหลายและสร้างสรรค์ อันเป็นพื้นฐานสำคัญของการกระตุ้นการคิดอย่างเป็นลำดับขั้นตามทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูม โดย Bloom (1956) ได้อธิบายว่าการเรียนรู้ของมนุษย์มีพัฒนาการทางความคิดเป็นลำดับขั้น เริ่มจากการคิดระดับพื้นฐาน ได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจ และการนำไปใช้ ไปสู่การคิดขั้นสูง ได้แก่ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า ซึ่งเป็นกระบวนการคิดที่เอื้อต่อการสร้างแนวคิดใหม่ การแก้ปัญหา และการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ต่อมา Anderson and Krathwohl (2001) ได้ปรับปรุงแนวคิดดังกล่าวเป็นทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูมฉบับปรับปรุง (Revised Bloom's Taxonomy) ประกอบด้วย ความจำ (Remember) ความเข้าใจ (Understand) การประยุกต์ (Apply) การวิเคราะห์ (Analyze) การประเมิน (Evaluate) และการสร้างสรรค์ (Create) โดยให้ความสำคัญกับการสร้างสรรค์ในฐานะกระบวนการคิดขั้นสูงสุด แนวคิดดังกล่าวจึงเหมาะสมสำหรับการออกแบบคำถามและกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย โดยเฉพาะการใช้คำถามกระตุ้นการคิดระหว่างการเล่านิทาน ซึ่งช่วยให้เด็กได้ฝึกคิดอย่างเป็นลำดับขั้น เชื่อมโยงประสบการณ์เดิมกับความรู้ใหม่ และสร้างแนวคิดที่หลากหลายด้วยตนเอง อย่างไรก็ตาม แนวทางดังกล่าวยังมีการศึกษาค่อนข้างจำกัด โดยเฉพาะในบริบทของเรื่องเล่าพื้นถิ่นลุ่มแม่น้ำโขงในจังหวัดบึงกาฬหรือที่เรียกกันว่า "เมืองไชยบุรี" ซึ่งเป็นชื่อเรียกทางประวัติศาสตร์ของพื้นที่จังหวัดบึงกาฬในอดีต สะท้อนถึงอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชุมชนลุ่มน้ำโขง อีกทั้งพื้นที่ดังกล่าวยังอุดมไปด้วยตำนานและเรื่องเล่าท้องถิ่นที่หลากหลาย ดังนั้นจึงขาดงานวิจัยที่พัฒนานิทานพื้นถิ่นควบคู่กับการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ที่ช่วยกระตุ้นกระบวนการคิดของเด็กอย่างเป็นระบบ

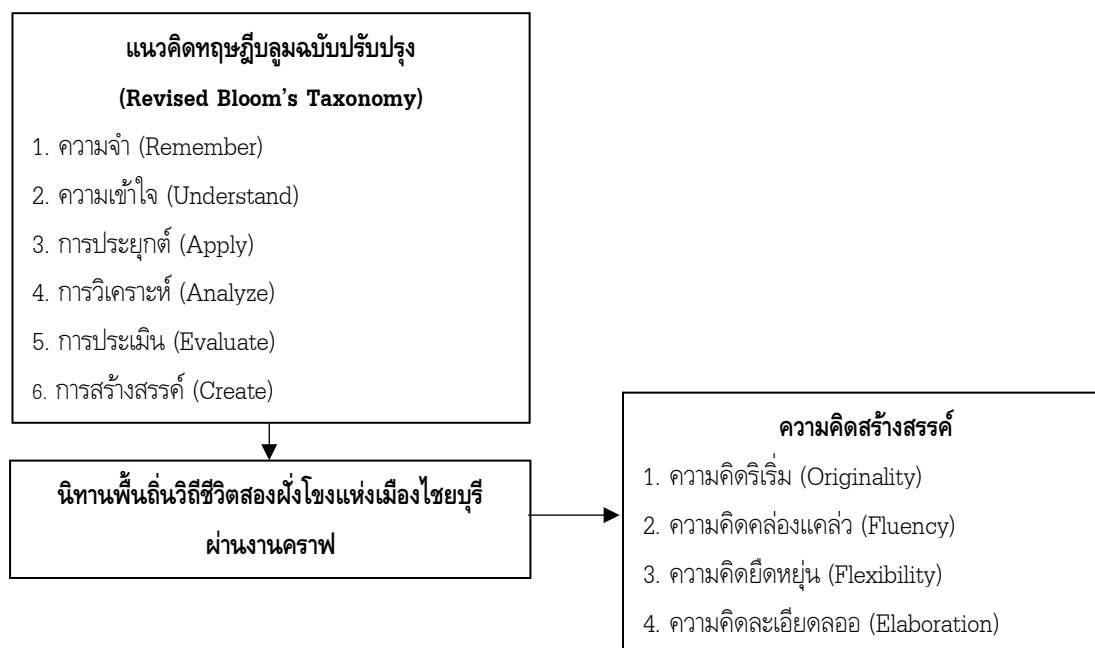
จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจพัฒนานิทานพื้นถิ่นวิถีชีวิตสองฝั่งโขงแห่งเมืองไชยบุรีผ่านงานกราฟเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ตามแนวคิดทฤษฎีของบลูมสำหรับเด็กปฐมวัย จังหวัดบึงกาฬ เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับปฐมวัยส่วนใหญ่ยังเน้นการเล่านิทาน แม้ว่าครูจะเล่านิทานเฉลี่ยสัปดาห์ละ 3-4 วัน แต่การใช้คำถามเพื่อกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ยังมีค่อนข้างน้อย ส่งผลให้เด็กไม่กล้าแสดงความคิดเห็นและมักตอบคำถามในลักษณะถูก-ผิด หากไม่ได้รับการพัฒนา อาจส่งผลต่อทักษะการคิดและการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงพัฒนานิทานพื้นถิ่นผ่านงานกราฟที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น เพื่อกระตุ้นความสนใจให้เด็กเรียนรู้ผ่านการเล่น พร้อมทั้งส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และปลูกฝังคุณค่าทางวัฒนธรรมของชุมชนสองฝั่งแม่น้ำโขง โดยใช้คำถามตามแนวคิดทฤษฎีของบลูมฉบับปรับปรุงทั้ง 6 ขั้นที่มีความสัมพันธ์กับความคิดสร้างสรรค์ในลักษณะกระบวนการคิดตามลำดับขั้น โดยความคิดสร้างสรรค์จะเกิดขึ้นกับการคิดขั้นสูงในด้านการคิดวิเคราะห์ การประเมิน และการสร้างสรรค์ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะส่งผลให้เกิดการคิดริเริ่ม การคิดยืดหยุ่น ตลอดจนการสร้างแนวคิดใหม่ การวิจัยครั้งนี้มุ่งหวังให้นิทานพื้นถิ่นวิถีชีวิตสองฝั่งโขงผ่านงานกราฟเป็นแนวทางสำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่กระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ของเด็กได้เป็นระบบ โดยบูรณาการวัฒนธรรมท้องถิ่นเข้ากับการใช้คำถามตามแนวคิดของบลูมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษานิทานพื้นถิ่นวิถีชีวิตสองฝั่งโขงแห่งเมืองไชยบุรีจังหวัดบึงกาฬที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย
2. เพื่อสร้างนิทานพื้นถิ่นวิถีชีวิตสองฝั่งโขงแห่งเมืองไชยบุรีผ่านงานกราฟเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ตามแนวคิดทฤษฎีของบลูม
3. เพื่อศึกษาผลการเล่านิทานพื้นถิ่นวิถีชีวิตสองฝั่งโขงแห่งเมืองไชยบุรีผ่านงานกราฟที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ตามแนวคิดทฤษฎีของบลูมสำหรับเด็กปฐมวัย

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แนวคิดการตั้งคำถามตามทฤษฎีบลูมฉบับปรับปรุง (Revised Bloom's Taxonomy) (Anderson and Krathwohl, 2001) เป็นกรอบในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้จากนิทานพื้นถิ่นวิถีชีวิตสองฝั่งโขงแห่งเมืองไชยบุรีผ่านงานกราฟสำหรับเด็กปฐมวัย โดยพุทธิพิสัยตามแนวคิดของบลูมมีความสัมพันธ์กับการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในลักษณะของกระบวนการคิดที่พัฒนาจากระดับพื้นฐานไปสู่การคิดขั้นสูง โดยเมื่อเด็กได้รับการกระตุ้นให้เกิดการคิดในระดับความจำ ความเข้าใจ และการประยุกต์ที่เป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาการวิเคราะห์ การประเมิน และการสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นระดับการคิดขั้นสูงที่เอื้อต่อการสร้างแนวคิดใหม่ การคิดอย่างหลากหลาย และการแสดงออกทางความคิดสร้างสรรค์ ทั้งนี้นิทานพื้นถิ่นวิถีชีวิตสองฝั่งโขงแห่งเมืองไชยบุรีผ่านงานกราฟสำหรับเด็กปฐมวัยทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยตามแนวคิดของ Guilford (1967) ได้แก่ ความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่น และความคิดละเอียดลออ โดยประเมินความคิดสร้างสรรค์ด้วยแบบทดสอบ TCT-DP (The Test for Creative Thinking- Drawing Production) ของ Jellen and Urban (1989) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวัดความคิดสร้างสรรค์ผ่านการวาดภาพ ดังนั้นการใช้คำถามตามทฤษฎีของบลูมรวมกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้นิทานพื้นถิ่นวิถีชีวิตสองฝั่งโขงแห่งเมืองไชยบุรี จึงเป็นแนวทางสำคัญในการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยซึ่งประกอบด้วยความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่น และความคิดละเอียดลออ อันเป็นผลลัพธ์ของการพัฒนากระบวนการคิดขั้นสูงตามแนวคิดพุทธิพิสัยของบลูม และเป็นองค์ประกอบสำคัญของความคิดสร้างสรรค์ตามแนวคิดของ Guilford ซึ่งสามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) โดยมีขั้นตอนและรายละเอียดในการดำเนินงานเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษานิทานพื้นถิ่นวิถีชีวิตสองฝั่งโขงแห่งเมืองไชยบุรีจังหวัดบึงกาฬที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ปราชญ์ชาวบ้านที่เป็นผู้เฒ่าผู้แก่ มีบรรพบุรุษก่อตั้งจังหวัดบึงกาฬหรือมีเชื้อสายเป็นชนเผ่าที่อพยพมาตั้งถิ่นฐานในจังหวัดบึงกาฬตั้งแต่อดีต และอาศัยอยู่ในจังหวัดบึงกาฬมีความรู้ สามารถถ่ายทอดเรื่องราววิถีชีวิตพื้นถิ่นสองฝั่งโขงแห่งเมืองไชยบุรีในอดีต จำนวน 16 คน ซึ่งได้จากวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยกำหนดคุณสมบัติดังนี้ 1) มีอายุ 60 ปีขึ้นไป หรือเป็นบุคคลที่ได้รับการยอมรับจากชุมชนว่าเป็นผู้มีความรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่น 2) มีภูมิลำเนาหรืออาศัยอยู่ในจังหวัดบึงกาฬติดต่อกันไม่น้อยกว่า 20 ปี 3) เป็นผู้สืบทอดหรือมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องเล่า นิทานพื้นถิ่น ประเพณี ความเชื่อ และวิถีชีวิตของชุมชนสองฝั่งแม่น้ำโขงแห่งเมืองไชยบุรี และ 4) สามารถถ่ายทอดข้อมูล ประสบการณ์ และเรื่องราวเกี่ยวกับวิถีชีวิตพื้นถิ่นในอดีตได้อย่างชัดเจน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์นิทานพื้นถิ่นวิถีชีวิตสองฝั่งโขงแห่งเมืองไชยบุรีจังหวัดบึงกาฬที่เหมาะสมสำหรับการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป จำนวน 5 ข้อ ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับนิทานพื้นถิ่นวิถีชีวิตสองฝั่งโขงแห่งเมืองไชยบุรีจังหวัดบึงกาฬที่เหมาะสมสำหรับการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย จำนวน 7 ข้อ ซึ่งผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน คำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) พบว่า ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80-1.00 หมายความว่าแบบสัมภาษณ์นี้สามารถนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการติดต่อประสานงานกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล และเดินทางไปเก็บข้อมูลสัมภาษณ์ด้วยตนเอง ในวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2567-19 เมษายน 2567

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ มาจัดกระทำกับข้อมูลและสรุปข้อมูลด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอข้อมูลพรรณานาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

ระยะที่ 2 สร้างนิทานพื้นถิ่นวิถีชีวิตสองฝั่งโขงแห่งเมืองไชยบุรีผ่านงานกราฟเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ตามแนวคิดทฤษฎีของบลูม

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านหลักสูตรและการสอน ด้านการศึกษาปฐมวัย และด้านการศึกษา รวมทั้งสิ้นจำนวน 5 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยกำหนดคุณสมบัติเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยที่สอนสาขาหลักสูตรและการสอน สาขาการศึกษาปฐมวัย และสาขาการศึกษาไม่ต่ำกว่า 5 ปี หรือมีผลงานวิชาการด้านการวิจัยได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารที่มีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับหรือมีตำแหน่งทางวิชาการสายวิชาการ หรือมีความรู้ระดับปริญญาเอก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. นิทานพื้นถิ่นวิถีชีวิตสองฝั่งโขงแห่งเมืองไชยบุรีผ่านงานกราฟเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ตามแนวคิดทฤษฎีของบลูม จำนวน 8 เรื่อง โดยเป็นแบบประเมินความเหมาะสม จำนวน 10 ข้อ โดยอาศัยเกณฑ์การประเมินมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ตามแนวคิดของลิเคิร์ท (Likert Rating Scale) (Likert, 1932) ซึ่งผลการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน พบว่า มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมระหว่าง 4.40- 4.75 อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุดและมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.57 อยู่ในเกณฑ์เหมาะสมมากที่สุด ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้

2. แผนการจัดประสบการณ์โดยใช้นิทานพื้นถิ่นวิถีชีวิตสองฝั่งโขงแห่งเมืองไชยบุรีผ่านงานกราฟเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ตามแนวคิดทฤษฎีของบลูม จำนวน 8 แผน โดยแต่ละแผนมีขั้นตอนการจัดประสบการณ์ทั้งหมด 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นเตรียม ครูและเด็กปฐมวัยสร้างข้อตกลงร่วมกันในการปฏิบัติตัวขณะฟังนิทาน 2) ขั้นนำ ครูนำเด็กเข้าสู่เรื่องราว เช่น การร้องเพลง การท่องคำคล้องจอง ปริศนาคำทาย การใช้คำถามสนทนา 3) ขั้นเล่านิทาน ครูเล่านิทานโดยใช้นิทานพื้นถิ่นวิถีชีวิตสองฝั่งโขงแห่งเมืองไชยบุรีผ่านงานกราฟ พร้อมทั้งใช้เทคนิคการเล่าเรื่องผ่านการปรับระดับน้ำเสียงของผู้เล่าให้มีสูง-ต่ำตามเนื้อเรื่อง เพื่อดึงดูดความสนใจของเด็กปฐมวัย 4) ขั้นสรุป เด็กและครูร่วมกันสรุปและสนทนาเนื้อหาของนิทาน โดยใช้คำถามตามแนวคิดของบลูมครบทั้ง 6 ระดับ ตั้งแต่ระดับที่ 1 ความจำ จนถึงระดับที่ 6 การสร้างสรรค์ โดยเน้นระดับการสร้างสรรค์เป็นหลัก โดยแผนการจัดประสบการณ์นี้ได้ผ่านการประเมินความเหมาะสม จำนวน 22 ข้อ โดยอาศัยเกณฑ์การประเมินมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน พบว่า มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมระหว่าง 4.66 - 4.73 อยู่ในระดับมากที่สุดและมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.69 อยู่ในเกณฑ์เหมาะสมมากที่สุด ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยดำเนินการสร้างนิทานพื้นถิ่นวิถีชีวิตสองฝั่งโขงแห่งเมืองไชยบุรีผ่านงานกราฟเพื่อส่งเสริม ความคิดสร้างสรรค์ตามแนวคิดทฤษฎีของบลูม จำนวน 8 เรื่อง ระหว่างวันที่ 1 พฤษภาคม 2567-31 ธันวาคม 2567

2. ผู้วิจัยได้ดำเนินการติดต่อประสานงานกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลและดำเนินการส่งแบบประเมินความเหมาะสมของนิทานฯ โดยผู้วิจัยดำเนินการประสานงานกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้วยตนเอง ในวันที่ 1 ธันวาคม 2567- 28 ธันวาคม 2567

3. ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแผนการจัดประสบการณ์นิทานพื้นถิ่นวิถีชีวิตสองฝั่งโขงแห่งเมืองไชยบุรีผ่านงานกราฟเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ตามแนวคิดทฤษฎีของบลูม จำนวน 8 แผน แผนละ 40 นาที ระหว่างวันที่ 1 มกราคม 2568- 28 กุมภาพันธ์ 2568

4. ผู้วิจัยได้ดำเนินการติดต่อประสานงานกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลและดำเนินการส่งแบบประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดประสบการณ์ฯ โดยผู้วิจัยดำเนินการประสานงานกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้วยตนเอง ในวันที่ 1 มีนาคม 2568- 30 เมษายน 2568

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และแปลความหมายตามเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) ดังนี้

- 4.51 - 5.00 แปลว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด
- 3.51 - 4.50 แปลว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับเหมาะสมมาก
- 2.51 - 3.50 แปลว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง
- 1.51 - 2.50 แปลว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับเหมาะสมน้อย
- 1.00 - 1.50 แปลว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับเหมาะสมน้อยที่สุด

2. ผู้วิจัยนำคะแนนที่ได้จากการประเมินความเหมาะสมของนิทานพื้นถิ่นวิถีชีวิตสองฝั่งโขงฯ และความเหมาะสมของแผนการจัดประสบการณ์ฯ มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ระยะที่ 3 ศึกษาผลการเล่นิทานพื้นถิ่นวิถีชีวิตสองฝั่งโขงแห่งเมืองไชยบุรีผ่านงานกราฟที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ตามแนวคิดทฤษฎีของบลูมสำหรับเด็กปฐมวัย

ประชากร

ประชากร ได้แก่ เด็กปฐมวัยที่มีอายุ 5-6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 โรงเรียนบ้านนาแก อำเภอบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ รวม 24 คน เนื่องจากโรงเรียนบ้านนาแกมีชั้นอนุบาลปีที่ 3 เพียง 1 ห้องเรียน ผู้วิจัยจึงดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรทั้งหมด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ของ Jellen and Urban ชื่อว่า TCT-DP (The test for Creative Thinking- Drawing Production) มีเกณฑ์การให้คะแนนที่แน่ชัดในการประเมินและได้ผ่านการหาคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ โดยสามารถนำแบบทดสอบนี้ไปใช้ได้จริง มีความน่าเชื่อถือ จำนวน 11 ข้อ (Jellen & Urban, 1989) ทั้งนี้ผู้วิจัยได้จัดกลุ่มองค์ประกอบทั้ง 11 ข้อ เข้าสู่ 4 ด้านความคิดสร้างสรรค์ โดยอาศัยนิยามของ Guilford (1967) เป็นเกณฑ์หลักและใช้คำอธิบายพฤติกรรมของแต่ละองค์ประกอบตามที่ Urban and Jellen (1989) กำหนดไว้เป็นเกณฑ์ประกอบ ได้แก่ ด้านที่ 1 ความคิดคล่อง (Fluency) ประกอบด้วย Continuations (Cn) Completions (Cm) และ New Elements (Ne) ด้านที่ 2 ความคิดยืดหยุ่น (Flexibility) ประกอบด้วย Connections made with a line (Cl) และ Connections that contribute to a theme (Cth) ด้านที่ 3 ความคิดริเริ่ม (Originality) ประกอบด้วย Boundary breaking fragment dependent (Bfd) Boundary breaking fragment independent (Bfi) และ Unconventionality (Uc) และด้านที่ 4 ความคิดละเอียดลออ (Elaboration) ประกอบด้วย Perspective (Pe) Humor/Affective (Hu) และ Speed (Sp)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ระยะก่อนการทดลอง 1 วัน ผู้วิจัยนำแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ (Pre-test) ไปทดสอบกับประชากรโดยผู้วิจัยเป็นผู้ทดสอบด้วยตนเอง จำนวน 11 ข้อ ในวันที่ 30 มิถุนายน 2568
2. ดำเนินการสอนตามแผนการจัดประสบการณ์ิทานพื้นถิ่นวิถีชีวิตสองฝั่งโขงแห่งเมืองไชยบุรีผ่านงานกราฟเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ตามแนวคิดทฤษฎีของบลูม โดยผู้วิจัยได้ทำการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 เป็นระยะเวลา 8 วัน ซึ่งจะทำการสอนในช่วงกิจกรรมเสริมประสบการณ์ เวลา 09.00-09.40 น. รวมวันละ 40 นาที สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ในวันอังคารและวันพฤหัสบดี รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 4 สัปดาห์ ระหว่างวันที่ 1 กรกฎาคม 2568 – 24 กรกฎาคม 2568
3. ระยะหลังทำการทดลอง ผู้วิจัยนำแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ (Post-test) ไปทดสอบกับประชากร โดยใช้เวลาสถานที่เหมือนการประเมินครั้งแรก ในวันที่ 28 กรกฎาคม 2568 แล้วนำคะแนนจากแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ ทั้งก่อนและหลังการทดลองไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติและการแปลผล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำคะแนนที่ได้ก่อนการให้หลักนิทานพื้นถิ่นวิถีชีวิตสองฝั่งโขงและหลังการใช้นิทานพื้นถิ่นวิถีชีวิตสองฝั่งโขง ของกลุ่มเป้าหมายมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติหาค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) แล้วทำการเปรียบเทียบข้อมูล

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษานิทานพื้นถิ่นวิถีชีวิตสองฝั่งโขงแห่งเมืองไชยบุรีจังหวัดบึงกาฬที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย โดยการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหรือปราชญ์ชาวบ้านที่มีความรู้เกี่ยวกับตำนาน เรื่องเล่า วิถีชีวิตของสองฝั่งโขงแห่งเมืองไชยบุรีจังหวัดบึงกาฬที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย จากการสืบค้นมีนิทานพื้นถิ่นมีจำนวน 8 เรื่อง ดังนี้ 1) แก่งหมอบخاب เป็นตำนานที่มาของชื่อแก่งหินกลางแม่น้ำโขง เล่าถึงหมอสดน้ำ ผู้มีคาถาอาคมที่ต้องหมอบกราบต่อพญานาคผู้ทรงพลัง สะท้อนคุณค่าด้านความอ่อนน้อมถ่อมตนและการให้เกียรติสิ่งที่ยิ่งใหญ่กว่า 2) แก่งอาฮง มีสองตำนานประกอบกัน ได้แก่ ตำนานชาวจีนสองพี่น้องที่จับชีวิตในกระแสน้ำวน และตำนานรูปปั้นนางแอ่นไค้ที่ลอยมาตามน้ำ เชื่อมโยงความเชื่อเรื่องพญานาคผู้คุ้มครองชุมชนลุ่มน้ำโขงที่จุดสะดือแม่น้ำโขง 3) เมืองพญานาค เป็นตำนานพญานาคมาเข้าฝันขอให้สร้างพระพุทธรูป ณ วัดป่าเมืองเหือง ซึ่งสะท้อนความศรัทธาและสายสัมพันธ์ระหว่างพุทธศาสนา ความเชื่อเรื่องพญานาค และวิถีชีวิตของชุมชน 4) ศาลพ่อเจ้าไต่ตอง มีสองตำนาน เล่าถึงผู้นำชุมชนที่กินสัตว์ศักดิ์สิทธิ์แล้วกลายร่างเป็นพญานาค สอนเรื่องการเคารพธรรมชาติ ความเชื่อเรื่องบาปและกรรม รวมถึงพิธีกรรมประเพณีสงกรานต์ที่เชื่อมชุมชนกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ 5) นาคก็ เป็นตำนานทางพุทธศาสนาเรื่องพระพุทธรูปเจ้าทรงปราบพญานาคที่อาศัยอยู่ในโรงไฟของขลุ่ยสามพี่น้อง นำเสนอคุณค่าของธรรมชาติที่เหนือกว่าสรรพสิ่งและฤทธิ์เดชทั้งปวง 6) ปู้อือลือ เป็นตำนานอาณาจักรโบราณรัตนนครที่ล่มสลายเพราะการผิดสัญญา กับพญานาคราช ชาวเมืองถูกสาปกลายเป็นหิน ซึ่งเป็นที่มาของชื่อบึงโขงหลง และถ้ำนาคาที่มีความโดดเด่นหินรูปร่างลักษณะพิเศษในอุทยานแห่งชาติภูหลวง 7) ภูหลวง มีสองตำนาน คือ ตำนานกาเผือกตกไข่กำเนิดพระพุทธรูป 5 พระองค์ และตำนานหนูมานโยนภูเขาสรรพยาจากเรื่องรามเกียรติ์ สะท้อนจินตนาการอันยิ่งใหญ่และสายสัมพันธ์กับวรรณคดีสำคัญ 8) นางแอ่นไค้ ตำนานนิทานพญานาคที่ขอบแปลงร่างเป็นมนุษย์มาเที่ยวเล่นบนโลก เป็นที่มาของชื่อหมู่บ้านไค้สะท้อนความสัมพันธ์ระหว่างโลกมนุษย์กับโลกพญานาค

จากผลการศึกษาการนิทานพื้นถิ่นวิถีชีวิตสองฝั่งโขงแห่งเมืองไชยบุรีจังหวัดบึงกาฬที่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัย พบว่า มีนิทานพื้นถิ่นจำนวน 8 เรื่อง ได้แก่ แก่งหมอบخاب แก่งอาฮง เมืองพญานาค ศาลพ่อเจ้าไต่ตอง นาคก็ ปู้อือลือ ภูหลวง และนางแอ่นไค้ ซึ่งล้วนมีรากฐานมาจากความเชื่อเกี่ยวกับพญานาค สิ่งศักดิ์สิทธิ์ และวิถีชีวิตของชุมชนริมแม่น้ำโขง เนื้อหาในนิทานสะท้อนคุณค่าทางวัฒนธรรม ความศรัทธาทางศาสนา การเคารพธรรมชาติ ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งเหนือธรรมชาติ อีกทั้งยังมีองค์ประกอบของจินตนาการและเรื่องเล่าที่น่าสนใจ สามารถนำมาปรับเป็นนิทานสำหรับเด็กปฐมวัยเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ จินตนาการและการตระหนักถึงคุณค่าภูมิปัญญาท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสม

2. ผลการสร้างนิทานพื้นถิ่นวิถีชีวิตสองฝั่งโขงแห่งเมืองไชยบุรีผ่านงานกราฟเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ตามแนวคิดทฤษฎีของบลูม

2.1 ผลการสร้างนิทานพื้นถิ่นวิถีชีวิตสองฝั่งโขงแห่งเมืองไชยบุรีผ่านงานกราฟเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ตามแนวคิดทฤษฎีของบลูม พบว่า นิทานที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัยมีทั้งหมด 8 เรื่อง ได้แก่ 1) แก่งหมอบخاب 2) แก่งอาฮง 3) เมืองพญานาค 4) เจ้าไต่ตอง 5) นาคก็ 6) ปู้อือลือ 7) ภูหลวง 8) นางแอ่นไค้ โดยนิทานแต่ละเรื่องได้รับการออกแบบแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เหมาะสมกับพัฒนาการเด็กปฐมวัย ซึ่งในแต่ละแผนประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นเตรียม ครูและเด็กสร้างข้อตกลงร่วมกันในการฟังนิทาน 2) ขั้นนำ ครูนำเด็กเข้าสู่เรื่องราว เช่น การร้องเพลง การท่องคำคล้องจอง ปริศนาคำทาย การใช้คำถามสนทนา 3) ขั้นเล่านิทาน เป็นการเล่านิทานโดยใช้นิทานพื้นถิ่นวิถีชีวิตสองฝั่งโขงแห่งเมืองไชยบุรีผ่านงานกราฟทั้งหมด 8 เรื่อง 4) ขั้นสรุป เด็กและครูร่วมกันสรุปและสนทนาเนื้อหาของนิทานโดยใช้คำถามตามแนวคิดของบลูมเพื่อกระตุ้นการคิดของเด็ก ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 นิทานพื้นถิ่นวิถีชีวิตสองฝั่งโขงแห่งเมืองไชยบุรีผ่านงานกราฟเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ตามแนวคิดทฤษฎีของบลูม

2.2 ผลการประเมินความเหมาะสมของนิทานพื้นถิ่นวิถีชีวิตสองฝั่งโขงแห่งเมืองไชยบุรีผ่านงานกราฟเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ตามแนวคิดทฤษฎีของบลูมตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ มีรายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของนิทานพื้นถิ่นวิถีชีวิตสองฝั่งโขงแห่งเมืองไชยบุรีผ่านงานกราฟเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ตามแนวคิดทฤษฎีของบลูมตามรายชื่อ

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1. รูปเล่มมีความเหมาะสม มีการจัดหน้าที่ตั้งดูความสนใจของเด็กปฐมวัย	4.75	0.48	มากที่สุด
2. วัตถุประสงค์/แก่นเรื่องชัดเจน ไม่ซับซ้อน	4.60	0.53	มากที่สุด
3. โครงเรื่องมีความเหมาะสมกับวัย สนุกสนานและชวนให้ติดตาม	4.35	0.70	มาก
4. สำนวนภาษา ประโยค คำที่ใช้เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย	4.70	0.50	มากที่สุด
5. บทสนทนามีความเหมาะสมกับสถานการณ์	4.50	0.72	มากที่สุด
6. ขนาดของตัวหนังสือเหมาะสม อ่านง่าย	4.38	0.65	มาก
7. ความเหมาะสมของจำนวนตัวหนังสือแต่ละหน้า	4.70	0.49	มากที่สุด
8. รูปภาพประกอบสวยงาม และมีความสมจริง	4.40	0.54	มาก
9. ภาพและตัวหนังสือมีความสอดคล้องกัน	4.55	0.55	มากที่สุด
10. ความเหมาะสมด้านพฤติกรรมของตัวละคร	4.73	0.49	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.57	0.55	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการพิจารณาความเหมาะสมของนิทานพื้นถิ่นวิถีชีวิตสองฝั่งโขงแห่งเมืองไชยบุรีผ่านงานกราฟเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ตามแนวคิดทฤษฎีของบลูมตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยรวมอยู่ในระดับดีมากที่สุด ($\bar{X}=4.57$, S.D.= 0.55) และค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ รูปเล่มมีความเหมาะสม มีการจัดหน้าที่ตั้งดูความสนใจของเด็กปฐมวัย ($\bar{X}=4.75$ S.D.= 0.48) รองลงมา คือ ความเหมาะสมด้านพฤติกรรมของตัวละคร ($\bar{X}=4.73$ S.D.= 0.49) สำนวนภาษา ประโยค คำที่ใช้เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย รวมทั้งความเหมาะสมของจำนวนตัวหนังสือแต่ละหน้า ($\bar{X}=4.70$ S.D.= 0.49) ตามลำดับ

2.3 ผลการแบบประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดประสบการณ์นิทานพื้นถิ่นวิถีชีวิตสองฝั่งโขงแห่งเมืองไชยบุรีผ่านงานกราฟเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ตามแนวคิดทฤษฎีของบลูมตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ มีรายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของแผนการจัดประสบการณ์นิทานพื้นถิ่นวิถีชีวิตสองฝั่งโขงแห่งเมืองไชยบุรีผ่านงานกราฟเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ตามแนวคิดทฤษฎีของบลูมตามรายชื่อ

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
แผนที่ 1 แก่งหมอบาบ	4.72	0.45	มากที่สุด
แผนที่ 2 แก่งอาซง	4.66	0.48	มากที่สุด
แผนที่ 3 เมืองพญานาค	4.70	0.55	มากที่สุด
แผนที่ 4 เจ้าโต่ง	4.67	0.47	มากที่สุด
แผนที่ 5 นาคก็	4.70	0.65	มากที่สุด
แผนที่ 6 ถ้ำนาคา	4.73	0.58	มากที่สุด
แผนที่ 7 ภูลังกา	4.67	0.47	มากที่สุด
แผนที่ 8 นางแอ่ได้	4.68	0.47	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.69	0.52	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการพิจารณาความเหมาะสมของแผนการจัดประสบการณ์นิทานพื้นถิ่นวิถีชีวิตสองฝั่งโขงแห่งเมืองไชยบุรีผ่านงานกราฟเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ตามแนวคิดทฤษฎีของบลูม จำนวน 8 แผน มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.69$, S.D. = 0.52) และค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ แผนที่ 6 ถ้ำนาคา ($\bar{X} = 4.73$, S.D. = 0.58) รองลงมา คือ แผนที่ 1 แก่งหมอบาบ ($\bar{X} = 4.72$, S.D. = 0.45) และแผนที่ 5 นาคก็ ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.65) ส่วนแผนที่ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ แผนที่ 2 แก่งอาซง ($\bar{X} = 4.66$, S.D. = 0.48) ทั้งนี้ทุกแผนมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลการเล่านิทานพื้นถิ่นวิถีชีวิตสองฝั่งโขงแห่งเมืองไชยบุรีผ่านงานกราฟที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ตามแนวคิดทฤษฎีของ บลูมสำหรับเด็กปฐมวัย มีรายละเอียดดังตารางที่ 3 และตารางที่ 4

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบก่อนการเล่านิทานพื้นถิ่นวิถีชีวิตสองฝั่งโขงแห่งเมืองไชยบุรีผ่านงานกราฟที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ตามแนวคิดทฤษฎีของบลูมสำหรับเด็กปฐมวัยและหลังการเล่านิทานพื้นถิ่นวิถีชีวิตสองฝั่งโขงแห่งเมืองไชยบุรีผ่านงานกราฟเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ตามแนวคิดทฤษฎีของบลูมสำหรับเด็กปฐมวัย

การทดลอง	N	คะแนนเต็ม	μ	σ	ร้อยละ
ก่อนการทดลอง	24	72	29.83	0.27	41.44
หลังการทดลอง	24	72	52.96	0.29	73.55

จากตารางที่ 3 พบว่า หลังการเล่านิทานพื้นถิ่นวิถีชีวิตสองฝั่งโขงแห่งเมืองไชยบุรีผ่านงานกราฟที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ตามแนวคิดทฤษฎีของบลูมสำหรับเด็กปฐมวัยเท่ากับร้อยละ 73.55 ($\mu = 52.96$, $\sigma = 0.29$) สูงกว่าก่อนการเล่านิทานพื้นถิ่นวิถีชีวิตสองฝั่งโขงแห่งเมืองไชยบุรีผ่านงานกราฟที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ตามแนวคิดทฤษฎีของบลูมสำหรับเด็กปฐมวัยเท่ากับร้อยละ 41.44 ($\mu = 29.83$, $\sigma = 0.27$)

ตารางที่ 4 ผลการเล่านิทานพื้นถิ่นวิถีชีวิตสองฝั่งโขงแห่งเมืองไชยบุรีผ่านงานกราฟที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ตามแนวคิดทฤษฎีของบลูม
สำหรับเด็กปฐมวัยก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

ความคิดสร้างสรรค์	ทดลอง	คะแนนเต็ม	μ	σ	ร้อยละ
ความคิดริเริ่ม	ก่อน	12	6.04	0.09	50.35
	หลัง	12	10.04	0.08	83.68
ความคิดคล่องแคล่ว	ก่อน	6	2.92	0.65	48.61
	หลัง	6	5.33	0.70	88.89
ความคิดยืดหยุ่น	ก่อน	24	8.21	0.10	34.20
	หลัง	24	17.29	0.08	72.05
ความคิดละเอียดลออ	ก่อน	30	12.67	0.17	42.22
	หลัง	30	21.08	0.21	70.28

จากตารางที่ 4 พบว่า ภายหลังจากการเล่านิทานพื้นถิ่นวิถีชีวิตสองฝั่งโขงแห่งเมืองไชยบุรีผ่านงานกราฟเด็กปฐมวัยมีพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์เพิ่มขึ้นทุกด้าน โดยด้านที่พัฒนามากที่สุดคือ ความคิดละเอียดลออซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 12.67 เป็น 21.08 รองลงมาคือ ความคิดยืดหยุ่นมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 8.21 เป็น 17.29 ความคิดริเริ่มมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 6.04 เป็น 10.04 และความคิดคล่องแคล่วมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.92 เป็น 5.33

อภิปรายผล

จากข้อมูลผลของการเล่านิทานพื้นถิ่นวิถีชีวิตสองฝั่งโขงแห่งเมืองไชยบุรีผ่านงานกราฟเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ตามแนวคิดทฤษฎีของบลูมสำหรับเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยได้ค้นพบประเด็นสำคัญที่สามารถนำมาอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการศึกษานิทานพื้นถิ่นวิถีชีวิตสองฝั่งโขงแห่งเมืองไชยบุรีจังหวัดบึงกาฬที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย พบว่า มีนิทานพื้นถิ่นจำนวน 8 เรื่อง ได้แก่ แก่งหมอบขาบ แก่งอาสง เมืองพญานาค ศาลพ่อเจ้าไต่ง นาคก็ ปู้อือลือ ภูลังกา และนางแอแก้ว โดยเนื้อหาของนิทานสะท้อนความเชื่อเกี่ยวกับพญานาค สิ่งศักดิ์สิทธิ์ และวิถีชีวิตของชุมชนริมแม่น้ำโขง ตลอดจนสะท้อนคุณค่าทางวัฒนธรรม ความศรัทธาทางศาสนา การเคารพธรรมชาติ และความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งเหนือธรรมชาติ อีกทั้งยังมีองค์ประกอบของจินตนาการและโครงเรื่องที่น่าสนใจ ซึ่งสามารถนำมาปรับใช้เป็นนิทานสำหรับเด็กปฐมวัยเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และจินตนาการได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนิทานพื้นถิ่นเป็นองค์ความรู้ทางวัฒนธรรมที่เกิดจากการสั่งสมประสบการณ์ ความเชื่อ และภูมิปัญญาของชุมชน ซึ่งถูกถ่ายทอดผ่านเรื่องเล่าจากรุ่นสู่รุ่นจึงทำให้เนื้อหามีความใกล้ชิดกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมของผู้เรียน อีกทั้งยังมีลักษณะของเรื่องเล่าที่เข้าใจง่ายและสอดคล้องกับธรรมชาติการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยที่เรียนรู้ผ่านจินตนาการและประสบการณ์ที่เชื่อมโยงกับสิ่งรอบตัว ดังนั้น การนำตำนานและเรื่องเล่าท้องถิ่นมาใช้เป็นสื่อในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ จึงไม่เพียงช่วยอนุรักษ์และสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นเท่านั้น แต่ยังเป็นแนวทางสำคัญในการบูรณาการวัฒนธรรมกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายและสอดคล้องกับบริบทของชุมชน ซึ่งสอดคล้องแนวคิดของ Bruner (1996) ที่กล่าวว่าการเรียนรู้ของมนุษย์ โดยเฉพาะเด็กเล็กมักเกิดการเรียนรู้ผ่านเรื่องเล่า (Narrative Mode) ซึ่งการเรียนรู้นี้จะช่วยให้เด็กสามารถทำความเข้าใจโลก สังคม และวัฒนธรรมรอบตัวได้อย่างมีความหมาย และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Vygotsky (1978) ที่กล่าวว่าการเรียนรู้ของเด็กเกิดขึ้นผ่านปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและวัฒนธรรม โดยเรื่องเล่าหรือนิทานพื้นถิ่นถือเป็นเครื่องมือทางวัฒนธรรมที่ช่วยถ่ายทอดความรู้

ความเชื่อ และคุณค่าของสังคมผู้เด็กในกระบวนการเรียนรู้ ดังนั้นการนำนิทานพื้นถิ่นของชุมชนมาประยุกต์ใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย จึงสามารถช่วยให้เด็กได้เรียนรู้ทั้งด้านภาษา จินตนาการ คุณธรรม และความตระหนักถึงคุณค่าของวัฒนธรรมท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Thompson (2017) พบว่าการเล่าเรื่องจากวรรณกรรมสำหรับเด็กที่มีภาพประกอบและโครงเรื่องที่ชัดเจนเป็นองค์ประกอบสำคัญในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก โดยเนื้อหาควรมีความเรียบง่าย ไม่ซับซ้อน และใช้ประโยคสั้นๆที่เหมาะสมกับวัย ซึ่งมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการพัฒนาด้านภาษา ความเข้าใจ และการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของอันธนิชญากร พัฒนประสิทธิ์ (2562) ที่พบว่าการจัดกิจกรรมนิทานเปิดโอกาสให้เด็กได้ตอบคำถาม แสดงความคิดเห็น และเล่าเรื่องจากภาพ ซึ่งช่วยส่งเสริมการใช้ภาษาเพื่อสื่อสารความคิดและความรู้สึกของตนเอง อีกทั้งนิทานพื้นบ้านยังช่วยพัฒนาทักษะการฟังและการพูดของเด็กให้ดีขึ้นอย่างชัดเจน ดังนั้นนิทานพื้นบ้านจึงเป็นสื่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพในการส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาและการสื่อสารของเด็กปฐมวัย

2. ผลการสร้างนิทานพื้นถิ่นวิถีชีวิตสองฝั่งโขงแห่งเมืองไชยบุรีผ่านงานกราฟเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ตามแนวคิดทฤษฎีของบลูม จำนวน 8 เรื่อง ได้แก่ แก่งหมอบขาบ แก่งอาฮง เมืองพญานาค เจ้าโด้ง นาคก็ ปู้อือลือ ภูลังกา และนางแอได้ โดยนิทานที่พัฒนาขึ้นได้ผ่านการประเมินความเหมาะสมจากผู้ทรงคุณวุฒิ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และแผนการจัดประสบการณ์ที่ใช้ผ่านการประเมินความเหมาะสมจากผู้ทรงคุณวุฒิ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากองค์ประกอบของนิทานที่พัฒนาขึ้นมีโครงเรื่องที่ชัดเจน เน้นเหตุการณ์การผจญภัยหรือการแก้ไขปัญหา มีตัวละครที่มีลักษณะใกล้เคียงกับโลกจินตนาการของเด็ก เช่น สัตว์ที่มีพฤติกรรมเสมือนมนุษย์ รวมทั้งมีฉากและเหตุการณ์ที่กระตุ้นจินตนาการของเด็ก ซึ่งลักษณะดังกล่าวสอดคล้องกับพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กปฐมวัยตามแนวคิดของ Piaget (1970) ที่อธิบายว่าเด็กปฐมวัยมักมีความเข้าใจว่าทุกสิ่งมีชีวิตและความรู้สึก (Animism) นอกจากนี้ฉากที่ปรากฏในเรื่อง (Setting) ยังช่วยกระตุ้นให้เกิดจินตนาการ รู้สึกตื่นเต้นและคล้อยตามไปกับเรื่องราวในนิทาน ในขณะเดียวกันแก่นเรื่องของนิทาน (Theme) ความมุ่งมั่นส่งเสริมให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ การประเมินค่า และคิดหาทางแก้ไขในหลายรูปแบบ กระบวนการเหล่านี้ช่วยให้เด็กเรียนรู้จากการจดจำ และเลียนแบบ และสามารถนำประสบการณ์จำลองจากนิทานไปประยุกต์ต่อยอดความคิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับธนวุธดี ปิตตาพาโน และคณะ (2563) ที่ศึกษาผลของกิจกรรมการเล่านิทานประกอบหนังสือภาพและการชมวิดีโอที่สนับสนุนนิทานที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย พบว่า เด็กปฐมวัยที่เข้าร่วมกิจกรรมการเล่านิทานมีคะแนนความคิดสร้างสรรค์โดยรวมและรายองค์ประกอบสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญ แสดงให้เห็นว่าการใช้กิจกรรมนิทานเป็นสื่อการเรียนรู้สามารถช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ผลการศึกษาผลการเล่านิทานพื้นถิ่นวิถีชีวิตสองฝั่งโขงแห่งเมืองไชยบุรีผ่านงานกราฟที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ตามแนวคิดทฤษฎีของบลูมสำหรับเด็กปฐมวัย พบว่า ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยหลังการจัดกิจกรรมเล่านิทานพื้นถิ่นผ่านงานกราฟตามแนวคิดทฤษฎีของบลูมสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรม โดยความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดละเอียดลออมีค่าเฉลี่ยสูงสุด สะท้อนให้เห็นว่านิทานกราฟที่ใช้ในการเล่าเรื่องมีภาพประกอบที่สร้างจากผ้าและการปักลวดลายที่มีสีสันและองค์ประกอบที่หลากหลาย ทำให้เด็กได้สังเกตรายละเอียดของภาพอย่างละเอียดถี่ถ้วน ส่งผลให้เด็กสามารถอธิบาย ขยายความ และเพิ่มเติมรายละเอียดเกี่ยวกับตัวละคร เหตุการณ์ และฉากในนิทานได้อย่างลึกซึ้งและครบถ้วน อีกทั้งการใช้คำถามตามแนวคิดทฤษฎีของ บลูมฉบับปรับปรุง ระดับที่ 6 ด้านการสร้างสัณฐานยังกระตุ้นให้เด็กคิดต่อยอดและเติมแต่งความคิดจากสิ่งที่ได้ยินและได้เห็นในนิทานให้มีความสมบูรณ์และประณีตยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นลักษณะสำคัญของความคิดละเอียดลออตามแนวคิดของ Guilford (1967) ที่ระบุว่าเป็นความสามารถในการเพิ่มเติมรายละเอียดให้กับความคิดหรืองานชิ้นหนึ่งให้มีความสมบูรณ์และน่าสนใจมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้สอดคล้องกับแนวคิดของบลูมฉบับปรับปรุง (Revised Bloom's Taxonomy) (Anderson and Krathwohl, 2001) โดยพุทธิพิสัยตามแนวคิดของบลูมมีความสัมพันธ์กับความคิดสร้างสรรค์ในลักษณะกระบวนการคิดตามลำดับขั้น ซึ่งความคิดสร้างสรรค์จะเกิดขึ้นชัดในระดับการคิดขั้นสูง ได้แก่ การวิเคราะห์ การประเมิน และการสร้างสรรค์ โดยกระบวนการคิดในระดับสูงเหล่านี้กระตุ้นให้เด็กไม่เพียงแต่รับรู้และจดจำเนื้อหาของนิทานเท่านั้น หากแต่ยังสามารถนำสิ่งที่ได้เรียนรู้มาขยายความ เพิ่มเติมรายละเอียด และสร้างสรรค์ความคิด

ใหม่ที่มีความประณีตและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น อีกทั้งกิจกรรมการเล่นหาคำประกอบนิทานกราฟยังเปิดโอกาสให้เด็กได้สังเกตรายละเอียดของภาพที่ปักด้วยผ้าและลวดลายอย่างละเอียดละไม ทำให้เด็กสามารถเชื่อมโยงรายละเอียดเล็กน้อยในภาพเข้ากับเนื้อเรื่องและประสบการณ์ของตนเอง จึงช่วยให้เด็กสามารถอธิบายและขยายความคิดได้อย่างลึกซึ้ง ครบถ้วน และมีความหมาย อันส่งผลให้ความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดละเอียดลออพัฒนาเด่นชัดกว่าด้านอื่น ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Vygotsky (1978) ที่อธิบายว่าพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กเกิดจากปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและการชี้แนะจากผู้ที่มีความรู้มากกว่า ภายใต้กรอบแนวคิดรอยต่อของพัฒนาการ (Zone of Proximal Development: ZPD) ซึ่งช่วยส่งเสริมให้เด็กพัฒนาทักษะการคิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น เมื่อครูตั้งคำถามเชิงกลุ่มขณะเล่นหาคำ เด็กจึงได้รับทั้งโอกาสในการฝึกคิดเชิงสัญลักษณ์ตามวัย และได้รับการส่งเสริมด้วยการชี้แนะและปฏิสัมพันธ์ทำให้พัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของนพวรรณ กาโร (2568) พบว่าการออกแบบสื่อและกิจกรรมการเรียนรู้โดยบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ากับนวัตกรรมการเรียนรู้สามารถส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเด็กสามารถอธิบายลำดับเหตุการณ์และเชื่อมโยงสาระสำคัญจากนิทานได้ เมื่อครูออกแบบสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมและยึดโยงกับเรื่องเล่าท้องถิ่นที่เด็กคุ้นเคย ซึ่งนอกจากจะช่วยพัฒนาทักษะการคิดและการเรียนรู้ของเด็กแล้ว ยังเป็นแนวทางในการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ที่ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และช่วยปลูกฝังความภาคภูมิใจในรากเหง้าทางวัฒนธรรมของชุมชนได้อย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลการวิจัย พบว่า ความคิดละเอียดลออมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดสะท้อนให้เห็นว่าการเล่นหาคำผ่านงานกราฟสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีกลุ่มที่เน้นการพัฒนาทักษะการคิดหลายระดับ แต่ในขณะเดียวกันยังชี้ให้เห็นจุดที่ควรพัฒนาเพิ่มเติมคือการออกแบบกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิดริเริ่มอย่างอิสระมากขึ้น ดังนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาควรกำหนดนโยบายการพัฒนาศักยภาพครูด้านการตั้งคำถามตามแนวคิดทฤษฎีของกลุ่มโดยการจัดอบรมและพัฒนาครูให้มีความสามารถในการออกแบบคำถามที่หลากหลายครอบคลุมทุกระดับของทักษะการคิดตามกลุ่ม โดยเฉพาะคำถามที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ริเริ่ม คิดค้น และสร้างสรรค์สิ่งใหม่อย่างอิสระ
2. ผลการวิจัยพบว่า โครงเรื่องมีความเหมาะสมกับวัยสนุกสนานและชวนให้ติดตาม แม้อยู่ในระดับมากแต่เมื่อเปรียบเทียบกับรายการอื่นกลับมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดจึงเป็นประเด็นที่ควรพัฒนาเพิ่มเติม เนื่องจากเด็กปฐมวัยมีช่วงความสนใจสั้นและเรียนรู้ผ่านเรื่องราวที่มีลำดับเหตุการณ์ชัดเจน หากโครงเรื่องไม่กระชับหรือไม่สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็ก อาจทำให้เด็กติดตามเนื้อหาได้ยาก ดังนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาควรกำหนดนโยบายสนับสนุนการฝึกอบรมครูและบุคลากรด้านการออกแบบและการคัดเลือกนิทานที่มีโครงเรื่องเหมาะสมกับวัย มีความสนุกสนาน และกระตุ้นจินตนาการของเด็กเพื่อให้การใช้ิทานในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด
3. การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ในรูปแบบนิทานกราฟควรใช้วัสดุและอุปกรณ์ที่หลากหลายเพื่อสร้างพื้นผิวที่แตกต่าง ซึ่งจะช่วยกระตุ้นประสาทสัมผัส การสังเกต และจินตนาการของเด็กปฐมวัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. ขณะเล่นหาคำ ครูควรใช้น้ำเสียงสูง ต่ำที่เหมาะสม เพื่อสร้างความตื่นเต้น สนุกสนาน และเร้าความสนใจของเด็ก
5. การวิจัยครั้งนี้มีข้อจำกัดด้านระยะเวลาในการทดลองที่ค่อนข้างสั้น จึงอาจส่งผลให้การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยบางด้านที่ยังไม่ปรากฏผลชัดเจนเพียงพอ ดังนั้นการศึกษาในครั้งต่อไปควรขยายระยะเวลาการจัดกิจกรรมให้ยาวนานขึ้น เพื่อให้ผลการวิจัยมีความครอบคลุมและน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการพัฒนาหนังสือนิทานอิเล็กทรอนิกส์โดยใช้คำถามตามทฤษฎีของบลูมเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย
2. ควรมีการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ด้วยนิทานดิจิทัลที่สร้างด้วยปัญญาประดิษฐ์ผสมผสานวิถีชีวิตกุดทิงเพื่อพัฒนาทักษะการคิดของเด็กปฐมวัยตามทฤษฎีของบลูม
3. ควรมีการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูในการจัดประสบการณ์โดยใช้พลังคำถามตามแนวคิดของบลูมเพื่อเสริมสร้างทักษะด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัย

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษานี้ได้รับทุนสนับสนุนจากการอุดหนุนการวิจัยกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ประเภททุน Fundamental Fund: FF ผ่านมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ประจำปีงบประมาณ 2567

รายการอ้างอิง

- ณัฐวดี ปิตตาทะโน, นนทสรวง กลีบผึ้ง, บุญญติ ยงย่วน และแก้วตา นพมณีจำรัสเลิศ. (2563). ผลของกิจกรรมการเล่านิทานประกอบหนังสือภาพกับการชมวิดีโอที่สนับสนุนความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์*, 22(3), 80-94.
- นพวรรณ กาโร. (2568). การพัฒนาชุดนิทานวัฒนธรรมท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการคิดเชิงคำนวณในเด็กปฐมวัย. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี*, 36(3), 130-141.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 9). สุวีริยาสาส์น.
- ภคมน สว่างสุข. (2563). การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นอนุบาล 3 ด้วยกิจกรรมการเล่านิทาน. [วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม]. http://202.28.34.124/dspace/bitstream/123456789/852/1/6_1010586017.pdf
- ศิริธร สุตตานนท์. (2566). นวัตกรรมน้อย: ส่งเสริมการคิดสร้างสรรค์อย่างไรในวัยอนุบาล. *วารสารชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพครู*, 3(1), 1-15.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2567). *ผลการประเมินด้านความคิดสร้างสรรค์ของ PISA 2022*. <https://pisathailand.ipst.ac.th/news-22/>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. พริกหวานกราฟฟิค.
- อัครณัฐกร พัฒนประสิทธิ์. (2562). ผลการใช้นิทานพื้นบ้านภาคเหนือเพื่อพัฒนาทักษะการฟังและพูดของเด็กที่มีความต้องการพิเศษระดับปฐมวัย จังหวัดเชียงใหม่. [รายงานการวิจัย, สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.)]. <http://cmruir.cmru.ac.th/handle/123456789/1955>
- Anderson, L. W. & Krathwohl, D. R. (2001). *A taxonomy for learning, teaching, and assessing: A revision of Bloom's taxonomy of educational objectives*. Longman.
- Bloom, B. S. (1956). *Taxonomy of educational objectives: The classification of educational goals. Handbook I: Cognitive domain*. McKay.
- Bruner, J. (1996). *The culture of education*. Harvard University Press.
- Guilford, J. P. (1967). *The nature of human intelligence*. McGraw-Hill.

- Jellen, H. G., & Urban, K. K. (1989). Assessing creative potential world-wide: The first cross-cultural application of the Test for Creative Thinking-Drawing Production (TCT-DP). *Gifted Education International*, 6(2), 78-86.
- Likert, R. (1932). A technique for the measurement of attitudes. *Archives of Psychology*, 22(140), 1-55.
- Piaget, J. (1970). *Science of education and the psychology of the child*. Orion Press.
- Thompson, R. K. (2017). *The role of oral language in kindergarten students' comprehension* [Doctoral dissertation, University of South Carolina]. Scholar Commons. <https://scholarcommons.sc.edu/etd/4129/>
- Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in society: The development of higher psychological processes*. Harvard University Press.